

SLOVENSKI NAROD.

Pranja vsak dan zvečer, kumit nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo na vsa leta 25 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoči sam pošt, plača na vsa leta 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Za naročbe brez tedenske vplačila naročnine se ne obračuna. — Za ostanke se plačuje od petdesetopet petit-vrste po 12 h, če se ostanke tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi se izvele frankovati. — Rekopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Kranjskih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljivo pošilja naročnine, reklamacije, ostanke, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Duhovski terorizem — proč ž njim!

(Dopis iz dežele).

V debati o volilni reformi očitala se je klerikalnem zlorabi vere kot agitacijsko sredstvo pri volitvah v njih strankarske namene. Očitano se jim je to po vsej pravici. Do zdaj so se volitve na Kranjskem vršile v znamenju vere, pod pritiskom duhovskega terorizma v kmetijskih občinah, deloma tudi po trgih in mestih, samo pod drugo, bolj prikrito obliko. O kakih svobodnih volitvah na deželi se še govoriti ne more do zdaj, kvečjemu o svobodni zlorabi duhovske oblasti v umazane strankarske politične namene. Seve, ta očitanja so zadela katoliške poštenjake kot strupena pšica v srce. Slovesno so zatrjevali in dokazovali duhovsko neolžnost, češ da se le toliko udeležuje duhovnik volitev, kolikor mu pripušča zakon kakor državljanu. Milo stoka od dr. Kreka do dr. Šušteršiča kakor krivica se dela s takim očitanjem duhovščini in kako po krivici se jo boče oropati svobode v izvrševanju državljanskih pravic z vpeljavo „kancelarparaafa“. Ni treba omenjati notie, članov in raznih dokazil o nedolžnosti in krotkosti brez vse moči in vsega vpliva na volitve čiste duhovščine v Slovenec, da zamočimo druge obiskne klerikalne liste in lističe. Morda se dobi kje in se dobe celo v naših vrstah take naivne duše, ki gredo tem tiradom na led in so prepričanja, da se duhovnike prehudo prijemlje in jim dela krivica. To, seve, bo trdil le tak, ki pozna razmere posebno na deželi le površno ali pa prav nič. Ta očitanja in zahteve od naše strani niso pretirane, ne navajajo nič neresničnega in ne delajo politikujoči duhovščini nobene krivice. In zahteva po zakonu, ki bi jamčil pravo svobodo volitev in vesti, je več ko potrebna, ako hočemo sploh kdaj doseči, to kar se doseči namerava po splošni in enaki volilni pravici — klerikalci, seve, so izvzeti, ker jim le za moč in izrabljanje v jarmu teme ječe-

čega ljudstva. Kdor na deželi živi, opazuje to gibanje, nasilstvo duhovščine v dosego strankarskih ciljev, temu se gabi to početje. Ni treba, da bi imel bog vedi kako prosvetljene možgane, da spozna to početje. Terorizem, ki ga duhovščina uganja napram nezavednemu še bolj proti zavednim, presega vse meje. Morda se marsikateremu duhovniku stidi to početje, a je prisiljen po škofu da tako dela. Da je škof Anton Bonaventura v tej zadevi lahko rečemo pravi despot, to stoji. Znano nam je, kako postopa proti duhovnikom, ki mirno žive in se ne udeležujejo političnega boja. Tu ne pozna nobenega obzira. Tako — ali te pa suspendiram. Že zadnjič ste omenili tak slučaj o župniku Breču. Vemo za drug slučaj, ko je zagrozil župniku s suspendacijo, ako ne odneha in ne dela tako, kakor on hoče in ukaže. In župnik je moral odnehati in ponižno čakati na kaplana, ko se je pozno ponoči vračal z agitacijskega potovanja. In to ni fabula; lahko dokažemo, če treba.

Potem ta gonja od strani mladih, neolikanih in podivjanih, fanatiziranih kaplanov! Vsaka pridiga, posebno kjer sta dve stranki, govori za časa volitev le o liberalcih, brezvercih, hudičevih otrocih, ki bodo že naprej pogubljeni. Sv. Rešnje telo, molitve Marijinih devic za srečen izid, spovednica, kjer je prvo vprašanje, kako volite, ali pa: vaš mož je liberalci in voli z brezverci. Pri agitaciji se izrablja zadnja ura. In zgodi se, ko se volilec le ne vda, da jezno odide z grožnjo: Naj pa še na zadnjo uro pride dr. Tavčar vas pomazati! In to je resnica, katero se sme povedati tudi pred sodnim stolom.

Tako bi lahko našli še brezštevilno zgledov, ki govore in so lepa priča svobodnih volitev na deželi. Najpripravneje seveda imajo v župnijah, ki so vesokoz klerikalne in kjer slepo gredo ljudje za duhovniki kot neumne ovce. V takih krajih se kar oznanja z lece, da naj prinesejo listke za volitev podpisat; v več krajih jih kar podpi-

sane dobe v roke. To je v krajih, kjer je župnik vse: cerkvena in politična oblast.

Predidmo dalje. V krajih, kjer je že ta ali oni probujen in naj bo najmirnejša duša, takega ti ljudje ne trpe. Bodi trgovec, obrtnik, gostilničar ali karkoli, če ni brezpogojno vdan duhovniku in striktno neupolnjuje ukazov, če tudi nimajo z vero nič skupnega, temu napovedo ti ljudje brezobzirno boj. Ti ljudje so brez sreče. Ne smili se jim ne družina, ne starost, ne nedolžnost, take je treba odpraviti s pota in naj velja, kar hoče. Gorje šele onemu, ki se drzne njih početje in cerkveno gospodarstvo kritikovati. No, tak jo skupi, da si zapomni. Ker smo že v dobi volilne reforme, vzemimo cerkvene ključarje. Postavno bi moralo te ljudstvo svobodno voliti. Kdor to misli, se daleč moti. Župnik jih nastavlja po svoji volji. Imenuje navadno take, da se podpisujejo na prazen papir. Slabo naleti ta, ki se drzne vprašati: kaj pa to in zakaj ono. Smrten greh ima oni, ki si upa ziniti besedo „ni prav“. Ta plača stante pede to grozovitost s takojšnjo izgubo te častne službe. Kdo bi znal ugovarjati, posebno iz boljših krogov: saj obžujem s tem in onim, a je popolnoma pohlevna ovca. Res, proti osebam, ki niso v nikakem oziru od njih odvisne, jih duševno nadkrijujemo, ne kažejo duhovniki te moči v nadi, da se jih drugače sodi in ne verjame govoricam o njih. Prepričani smo, da je že marsikak svobodnomiselni, izobraženi sedel duhovskimi limanicam na tak lep. Duhovniki hočejo biti absolutni gospodarji in se poslužujejo najhujšega terorizma v dosego svojih ciljev. Vsak ima svoje reporterje, ki mu prenašajo vse osebne, družinske in druge vesti, da se ve rav nati.

Tu imate kratek opis razmer na deželi pod duhovsko oblastjo. O svobodni, o tej ni sledu. Čudimo se samo, da se dobe ljudje, ki tem ljudem še kaj verjamejo, da jim je res za pravico ljudstva. Kdor pri nas to verjame,

ta je udarjen več ko s slepoto, ta je ali norec ali slepar. Načuditi se ne moremo dovelj, ko slišimo, kako fraterizirajo s to reakcionarno drhaljo zadnji čas socijalni demokratje. Ne vemo, kako so prišli ti do tega, da v kranjskih župniščih iščejo tega, čemur so ti največji nasprotniki. Gorje, ko pridejo ti na krnilo! Naša dežela bo prava farška drajna. Zato pa z vso odločnostjo zahtevajmo jamstev, da se njih moč v obliki zlorabe vere omeji v obliki „kancelarparaafa“. Proč z duhovskim terorizmom, to je prva in najpotrebnejša reforma!

Balkanska pisma.

Finančna reforma v Makedoniji. — Srbsko posojilo. — Ministrska kriza na Bolgarskem. — Srbsko-hrvatski odnosi. — „Hrvatsko Pravo“ si stematsko obrekuje Srbijo.

Belgrad, 23. novembra.

(—ut.) Na Balkanu ne ostane dolgo glasoviti „status quo“, za katerega so se dosedaj velesile toliko zavzemale samo vsled tega, ker so se bale, da se makedonsko vprašanje — ako bi se začelo reševati — ne bi rešilo tako, kakor bi posameznim velesilam bilo po volji. Mnoga znamenja kažejo, da se v Makedoniji pripravljajo važne in dalokosežne spremembe, ki bodo končno odločile usodo vseh štirih evropsko-turških vilajetov. Začetek bo storjen s kontrolo velikih sil nad makedonskimi financami, kar ne pomeni drugega kot to, da sultan preneha biti absoluten gospodar Makedonije. Naravno, kak gospodar je to, ko pa ne sme sam odločevati o dohodkih in izdatkih dežele?

Sicer finančna kontrola v Makedoniji še ni vpeljana, ali eno je gotovo: da se v najkrajšem času vpelje, ker je Turška preslaba, da bi oponirala celi Evropi — ako je ta složna in to je sedaj v istini. Odnehale evropske sile sedaj ne bodo več, ker bi to bilo za njih ponižanje in sultanu ne bo preo-

stalo drugo, kakor da pristane na zahteve velesil, to tudi sam sprevidi, a druge pomoči ni.

S finančno kontrolo bo storjen začetek za avtonomijo Makedonije in s tem bo Anglija zopet enkrat triumfirala, čemur se pa Jugoslovani v tem slučaju moremo samo radovati. Do sedaj so vodile glavno besedo v Makedoniji Rusija in Avstro-Ogrska pa nobena ni želela Jugoslov. dobrega. Da Avstro-Ogrska ni želela Jugoslovanom dobrega, to je razumljivo, ali čudno zveni trditev, da je tudi Rusija delovala proti življenskim interesom Jugoslovancev. Ta trditev ne zveni čudno na Balkanu, kjer so načrti ruske diplomacije znani, ali Slovenci so bili vedno prepričani, da je ruska politika na Balkanu slovanska, kar pa ne samo da ni istina, nego je istina ravno nasprotno tega: ruska politika na Balkanu se je kretala od nekdanje v tej smeri, da se Balkan razdeli med njo in Avstro-Ogrsko. Ta politika je Rusijo vodila tudi v vojnah za osloboditev Bolgarske. Rusija ni šla oslobajati Bolgarsko iz kakih sentimentalnih slovanskih nagibov, nego zato, ker je upala, da Bolgarska postane njena provinca. Ustavna Rusija morebiti opusti protislovansko politiko na Balkanu in zato je bila vojna na daljnem vzhodu in ruski nemiri, ki so dosleli lep uspeh, ustavo, za Jugoslovane sreča. Anglija je neprijeten položaj, v katerem se nahaja Rusija — in tudi Avstro-Ogrska — znala spretno izrabiti in dobila je v balkanski politiki zopet prvo besedo, kar bi za Jugoslovanstvo imelo lahko zelo dobrih posledic. Ne rečem, da Anglija dela za korist Jugoslovancev iz kake sentimentalnosti. To ne, ker je dobro znano, da Anglija spleh, a v politiki najmanj, ne pozna sentimentalnosti. Ona deluje na tem, da Makedonija dobi avtonomijo zato, ker taka rešitev makedonskega vprašanja nje je konvenira, a Jugoslovani so lahko zadovoljni, da to konvenira tudi njim.

Flotna demonstracija je delo An-

LISTEK.

Slovensko-nemška meja na Štajerskem.

Kulturno zgodovinski in narodopisni doneski. Nabral A. B.

(Dalje.)

Leta 1872. je po posebni protekciji dobil arveški župnijski rojen Gradčan Rud. Erkenger, ki je moral tudi obljubiti, da se bode slovensko učil. Kmalu je sicer uvidel, da svoje obljube ne more držati, posebno ko je prvkrat poskusil evangelij slovensko brati, ali zato je zahteval slovensčine zmožne kaplane. Ko je leta 1881. prišel za kaplana Nemec Suppan, ostal je samo 14 dni, ker je Erkenger zahteval slovenskega kaplana. Od leta 1889. do 1891. je bil v Arvežu zadnji slovenski kaplan, znani rodoljub Matija Ljubša, sedaj kurat v kaznilnici Karlav pri Gradcu Njegov naslednik je bil Čeh Frančišek Vavra, ki se je za silo priučil nekoliko slovensčine. Župnik Erkenger je šel v pokoj leta 1893, njegov naslednik je Nemec, ki sicer obžaluje, da ne zna slovensko, a uči se ne. Vavra je postal leta 1902. župnik, in njegova dva naslednika sta trda

Nemca. A spoveduje se še skoraj tretjina slovensko.

Arveški okraj je žalostno zaslovel v protireformacijski dobi. V 16. stoletju so namreč deželni stanovni ustanovili mesto deželnega profosa, ki je imel nekako srednjo oblast med orožnikom in sodnikom. Prvotni namen mu je pač bil, preganjati takozvane „gatterje“ t. j. vojaške begune in sploh brezposlene vojake (Söldlinge), ki so se vrnili iz kake vojske ter čakali, da jih zopet kdo sprejme v vojno službo. Med tem časom so se preživljali na stroške kmetov, katerim so „pomalem kradli, pomalem pa s silo jemali.“ Ta družba, kateri so se pridružili razni drugi potepuhi, je bila grozna pokora za kmete, posebno tukaj v bližini gorovja in daleč od glavnih cest. Pozneje pa je dobil profos vse polno drugih funkcij, predvsem preganjati „krivoverce in čarovnice“, paziti na pravno življenje duhovnikov po deželi itd. Drugi štajerski profos je bil študirani Bittner iz Saksonske. Posebno goreče je preganjal „čarovnice“, katerih je največ našel v mariborskem okrožju. Leta 1580. je dobil štiri čarovnice v Slovenskih goricah, a v njegovo jezo in žalost je vse sodnik izpustil. Leta 1584. pa je dobil sam sodno oblast, da je v po-

trebnih slučajih smel takoj sam sestaviti sodni dvor „iz primernih mož“. In sedaj je nastalo gorje za čarovnice.

V Jarenini je dobil neko Peršon, s katero je imel srečo, da jo je spravil na tezalnico. Drugega dokaza za oprnijo proti njej ni imel, vsaj ne pove ga v svojem poročilu, kakor da ni mogla pogledati človeku v obraz, „kar je dokaz, da ji, Bog nas varuj, hudič gleda iz oči.“ Toda ženska je bila petična ter je imela celo zagovornika, kar jo je končno tudi rešilo Bittnerjevih krempeljev. Še več sreče pa je imel leta 1580. z neko revno ženo v Arvežu samem. Barbara Strigl se je imenovala nesrečnica. Arveški sodnik je postopal z njo popolnoma po Bittnerjevi želji. V 13 dneh po precesu so jo že zažgali na grmadi. O tem je Bittner poročal visokim deželnim stanovom v Gradcu: „Als sy ungefähr ein Stund brunnen, ist sy jederzeit lebendiger im Feuer gesehen worden, und ist aus dem Scheiterhaufen heraus wie ein Vogelflogen, und wie es auf die Erd khommen, sollen die Paurn sambt etlichen Geistlichen so dabei gewest, dem Freymann (krvnik) etwas gezeigt haben, was das sey, indem er eine wider die Natur grosse Khroten wargenommen, die fast aufgerichteter dem Wasser zu-

geellt. Wie der Freymann die gesehen, hat er drey Wasen für ir ausgestochen, die sich alsbald gegen im zuruckgewendt in wie er mit der Hackhen auf sy hauen wöllen, hat die Khrot wie ein Mensch gewinselt und den Khopf gezuckt; den anderen Hieb hat er in den halben Khopf abgehauen, gleichfalls ein vorder und hinder Patzen, darzu ein Strach auf den Buckhen geben, vollends die Khrot mit der Hackhen in das Feuer geworfen. Danach er Etlich, so darbey gewest, angesprochen, die im geholfen das Feuer zerwerfen, und den Körper herausziehen, an dem er diselben Strach, welche er der Khroten geben, befunden, und ire Klaiden, die sy angehabt, gleichfalls die nachmals auf der Fratten (?) ausser des Scheiterhaufens verbrunnen, den Körper er volgendes zerstückt in gar verbrent.“

V prvih treh letih svojega „uradovanja“ je Bittner obeal sam, ali se obesila po njegovem priporočilu sodišča, nad 30 „zločincev“. Večkrat je imel sodbo kar na cesti „mit Riemen abschmieren“, dajal je tudi „Zeichen“, da je obsojencu zažgal „pečat“ ali mu odrezal uho. Bittnerjev naslednik je bil Hironim Gradt, gotovo Slovenec, ki je svojo službo opravljal še z večjo prakso.

(Dalje prih.)

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Peti del.

(Dalje.)

»Čudim se, da svojim zaveznikom in služabnikom ne moreš zaupati in da imaš na sumu celo škofo, ki jih je patrijarh dodelil armadi,« je rekel Juri in izrazil s tem to, kar je v resnici čutil. Ni dvomil več, da je govoril Oton Vipavski golo resnico in ta ga je bila dejanski presenetila.

Oton je planil s svojega sedeža in z divjim srdom, skoro kričaje pripovedoval, da so vsi njegovi zavezniki lopovi in obešenjaki.

»Mar ne veš, kaj se je z menoj zgodilo?« je vprašal Oton in ne čakaje odgovora v silni razburjenosti nadaljeval: »Kaj misliš, da so se zadovoljili s globo, da so se zadovoljili s prisego, da pojdem z vsami svojimi vitezi in možmi proti tebi v boj? Kaj še! Rekel sem jim, naj zahtevajo od mojega imetja kar hočejo, vse jim dam, samo izobčenje in prekletnje naj prekličejo. Zahtevali so mnogo denarja, to se samo ob sebi razume, saj ga sveti cerkvi ni nikdar dovolj. Zahtevali so pa še

glije in ona vodi tukaj glavno besedo. Imenovanje avstrijskega admirala poveljnikom cele demonstrirajoče flote ni drugo kakor sladak ovoj, v katerem se nahaja grenka pilula, ki jo Avstrija mora pogoltniti na veliko radost ne samo vseh Jugoslovancev, nego vseh onih, ki jim preti nevarnost od „Dranga“, katerega nositeljica je ravno Avstrija — po nalogu iz Berlina.

Iz vsega tega se vidi, da nismo daleč od avtonomije Makedonije. Od slobodnih jugoslov. držav je odvisno, bode li se makedonsko vprašanje končno rešilo prej ali pozneje. Ako se Srbija in Bolgarska v tem vprašanju sporazume, se bo ono kmalu rešilo v jugoslov. zmislu.

Teh dni je srbski finančni minister g. dr. Milan Marković podpisal v Bruslju novo posojilo nominalnih 70 milijonov dinarjev. O posojilu bo v kratkem reševala narodna skupština in mogoče je popolnoma, da ga ne sprejme, ker je javnost temu posojilu zelo nasprotna, posebno zato, ker je dobila pri njem glavno vlogo avstrijska Union-Bank. Želeti bi bilo, da Srbija čim prej dobi posojilo, da se more še pravočasno oborožiti, ker na Balkanu sa nekaj kuba in ne bi bilo dobro, da Srbija ne bi imela žlice, ko se bo to, kar se sedaj kuha, začelo jesti.

Bolgarski minister javnih del, dr. Gatev, je podal demisijo, ker minister notranjih zadev, Petkov, vztraja pri svoji zahtevi, da se dela železnica, ki se absolutno ne bi rentirala, nego bi od nje imeli dobička samo ministri in podjetniki. Na Bolgarskem je grozno gospodarstvo. Stambulovski, ki se drži na oblasti z nasiljem kakor madžaroni na Hrvatskem, si polnijo žepce z državnim denarjem na različne načine, tako tudi z gradnjo novih železnic. Podjetnikom plačajo ogromne svote. Za gradnjo železnice dovolijo mnogo večje svote kakor je potrebno in si potem dobiček razdelijo ministri s podjetniki, ki so tudi pristaši vladne stranke. Ker dr. Gatev takega gospodarstva ne mara, podal je demisijo, ki lahko povzroči splošno ministrsko krizo.

V Srbiji je naredila zelo lep vtis vest, da se je med Hrvati in Srbi v Dalmaciji dosegel popoln sporazum, da so Hrvatje končno enkrat pripoznali Srbom ravnopravnost. Bil je tudi že čas za to priznanje. Narod, ki se sam bojuje za ravnopravnost, noče drugemu narodu ravnopravnosti pripoznati! Ali ni to čudno? No, pa sedaj je dobro. Med Hrvati in Srbi se je dosegel sporazum, ker je zdravo shvačanje premagalo dunajske in rimske intrige in to bo imelo za jugoslovanske odnose dalekosežnih posledice.

Interesantno bi bilo vedeti, ako bodo naši klerikanci — v prvi vrsti dr. Šusteršič — drugače gledali na jugoslovanstvo sedaj, ko sami Hrvatje pri-

več. Pred vipavsko cerkvijo sem moral bosonog prositi vse svoje podložnike odpuščanja in odpuščanja tudi cerkev in po maši so me z vrvo okrog vrata vlekli po trgu in kdor je hotel, me je lahko udaril in mi pljunil v obraz. In prišli so tla. karji, hlapei in capini in me pekali in topli, mene, vipavskega fevdnika in potomca staroslavne plemenitaške rodovine.

Jurju se je Oton smilil, vendar mu je dosti mirno rekel:

»Slišal sem o tem, toda mislim, da si vedel, kaj te čaka in da si se podvrgel temu ponižanju prostovoljno, pričakuj, da se ti bogato poplača.«

»Rimska cerkev še ni nikdar nebenega dolga plačala in ni še nikdar nobene obljube izpolnila, je jekno, a z globokim prepričanjem odgovoril Oton. »Vdal sem se cerkveni zahtevi, misleč, da se gre zgolj za formalnost; še sanjalo se mi ni, da se mi naloži tako grozno ponižanje. Prevarali so me, strašno prevarali.«

»Obžalujem te...«

»Ah, saj ne veš še vsega. Šest graščin sem imel na Furlanskem; moral sem jih zastaviti patrijarhu za jamstvo, da storim naloženo mi po-

znajavo ravnopravnost Srbom? Verojetno to ni, ker se bodo klerikanci gotovo še vnaprej družili s hrvatskimi „čistimi“, ker tako jim zapovedujejo oni na Dunaju. Naši klerikanci ostanejo kar so bili: C. kr. Jugoslovani. Žalostno je, da se ena slovenska stranka zavzema z vso gorečnostjo za avstrijsko politiko na slovenskem jugu. Iz tega dejstva se lahko vidi, koliko je dati na domoljubne fraze naših klerikalcev, oziroma njihovih vodij, ker vsi pristaši stranke se gotovo ne bi hoteli identifikovati z dunajsko jugoslovansko politiko dr. Šusteršiča, ki gre za tem, da vsi Jugoslovani okusijo vse sladkosti avstrijskega jarma.

»Hrv. Pravo« kaj rado obrekuje Srbijo in sicer na najperfidnejši način. Sedaj je n. pr. vrglo v svet gorostasno laž, da je srbska vlada naročila uboj Pera Todorovića. Koliko je na tem istine, vidi se najlepše iz tega, da je Pera Todorović podpisal znano resolucijo belgrajskih časnikov in da je na ta način živ in zdrav, ker da je bil pri Vranji ubit, ne bi mogel v Belgradu podpisati resolucije!

Naj le laže „Hrv. Pravo“ in obrekuje! Saj dolgo ne bo, ker izgublja pristaše in jih bo še naprej izgubljalo. S časom spregledajo tudi največji slepci in sprevijo, da politika, ki jo zastopa „Hrv. Pravo“, vodi Hrvatsko v propast. Dalmacija se je že otrsela frankovščine, pa se bo gotovo tudi Hrvatska-Slavonija kmalu. Napredne ideje zmagovalno prodirajo dovsod, pa prodrejo s časom tudi na Hrvatskem.

Deželni zbori.

Gradec, 26. novembra. V pet kovi večerni seji je namestnik odgovoril na celo vrsto interpelacij. Na interpelacijo posl. Roča zaradi občinskih volitev v Dobrni je odgovoril, da je tozadevni priziv že rešen. A na interpelacijo poslanca dr. Dečka glede regulacije Savinje v obrambo mesta Celja je odgovoril, da so tozadevni načrti že sestavljeni ter leže pri namestništvu. Deželni odbor in namestništvo sta storila vse, kar je bilo mogoče. Na interpelacijo posl. dr. Hrašovca, zakaj se prepoveduje slovenskim šolam ob slovenskih prilikah izobešati narodne zastave, je odgovoril namestnik, da nemške šole skoraj nikoli (?) ne izobešajo nemške zastave, slovenske šole pa izobešajo vedno slovenske zastave; potemtaka da Slovenci nimajo varstva, se pritoževati.

Prošnja odbora krajevne železnice Grobelno-Rogates, naj bi se ta železnica zgradila še do Krapine, se je izročila deželnemu odboru v poizvedovanje in poročanje; prošnja inženirja Legrosa, naj bi dežela prevzela prvotne akcije za gradnjo že-

leznice; štiri graščine sem moral odstopiti patrijarhu v last in v vseh mojih vaseh so zdaj nastanjeni tuji menihi. Veruj mi, Juri, sam se čudim, da nisem obupal.«

»Obupati ni treba. Poznam tvoje gradove. Zdej jih lahko dobiš vse nazaj. Samo nekaj poguma je treba. Zberi svoje vojaštvo, pomnoži je kar moreš, in pojdi v boj z menoj. Z združenimi močmi pobijemo patrijarha in zaveznike, po prvi zmagi se nama pridruži še več plemenitašev in tudi graški patrijarhi lahko zavzamejo Oglej in potem boš ti patrijarhu del vrh okrog vratu, ga gnal okrog ogleške cerkve in tvoji hlapei mu bodo pljuvali v obraz. Bodi pogumen, Oton, bodi pogumen.«

Oton je žalostno odkimal z glavo. Na njegovo lice so legle sence in so izražale ves obup, katerega je bila polna njegova duša in Jurju se je dozdevalo, da se Oton ne upa povedeti tega, kar misli.

»Počakati je treba, Juri; zdaj ne morem ničesar storiti.«

»Do kdaj pa hočeš še čakati. Ali mar dotlej, da te preženo še iz vipavske graščine. Ohrabri se vendar, Oton!«

»Ne morem!« je saplakal stari plemenitaš tako bridko, da se je Juri

lesnice Ljutomer-Ormož se je odklonila.

Na predlog posl. Einspinnerja se je sklenilo, poslati vlado, naj razstigne zakon o savarovanju delavcev s starostinone-moglost tudi na male obrtnike.

Uradnikom v deželnih kopalniških Slatina in Dobrna se plače znatno zvišajo.

Prošnja mestne občine Celje za ustanovitev deželne trgovske šole v Celju se je izročila deželnemu odboru. — Katoliškemu podpornemu društvu v Celju, ki zdrži zasebno dekliško šolo za okolico, se je dovolila podpora 1000 kron.

V večerajšnji dnevni seji je namestnik zopet odgovarjal na nekatere interpelacije, med temi tudi na interpelacijo posl. dr. Dečka zaradi naprave nekega kanala na železnici Celje-Velenje.

Potem se je začela debata o volilni reformi. Posl. Ploj je zastopal predlog manjšine, naj deželni odbor prouči deželni volilni red z ozirom na splošno, enako in direktno volilno pravico ter naj v prihodnjem zasedanju stavi konkretne predloge. Sprejet je bil predlog večine, naj se deželni red in deželnozbornski volilni red spremenita.

Predlog posl. Lenka, naj se ustanovi v Slovenski Bistrici deželna bolnišnica, se je izročil deželnemu odboru, da poroča v prihodnjem zasedanju.

Prošnja deželnega sodišča v Ljubljani, naj se izroči poslanec Ornič, se ni ustraglo.

V Šmarju pri Jelšah se za poskušajo ustanove vzorni nasadi za breskve in marelice.

Predlog slovenskih poslancev za spremembo občinskega reda se je zavrgel.

Rešile so se še nekatere zadeve, nakar se je zasedanje zaključilo.

Line, 26. novembra. V zaključnem govoru je omenjal deželni glavar splošno volilno pravico in razmerje z Ogrsko. Glede splošne volilne pravice je rekel, da je ta v Avstriji socialno-politično in gospodarsko vprašanje, ki se mora uresničiti, ako se je obnesla selo na Francoskem in Nemškem, kjer se je uvedla kot strankarsko-politično vprašanje. — Glede razmerja z Ogrsko je rekel, da je Avstrija pred krizo, v kateri še ni bila naša očetnjava. Avstrija je prispela na konec svoje potrepljivosti, dalje ne more več iti.

Gorica, 26. novembra. V večerajšnji zadnji seji je sprejel deželni zbor soglasno predlog poslanca Naglosa, da se prizna italijanskim dijakom iz Avstrije popolna veljavnost študije na vseučiliščih v Italiji z

prestrašil. »Ne morem, Juri. Vzeli so mi sina. Edini moj sin je v rokah patrijarhovih. Edini moj sin je moral iti za talnika rimski cerkvi; patrijarh drži nad njegovim srcem svoje bode, da bi imel mene v oblasti in če kaj storim proti patrijarhu, mi umori otroka.«

»In koliko časa mora tvoj sin ostati v patrijarhovih rokah?«

To vprašanje je Otona spravilo v veliko zadržanje in ves prepaden se je zgrudil na svoj sedež.

»Koliko časa mora tvoj sin ostati v patrijarhovih rokah?« je novič vprašal Juri.

Oton je s strahom pogledal Juri in dihlil:

»Dokler ne boš ti — —«

»Premagan?«

»Ne — Juri, ne zameri mi, jaz nisem kriv, jaz tega pogoja nisem sprejel, meni so ga narekovali.«

»Kaj si hotel reči, Oton Vipavski,« je trdo vprašal Juri in v njegovih očeh je zažarel strašen plamen. Govori brez ovinkov. Koliko časa ostane tvoj sin jetnik joglejskega patrijarha?«

»Dokler — dokler — inisi ti Juri mrtov.«

(Dalje prih.)

dodatnim predlogom posl. Gregor-šiča, da velja isto tudi za slovenske dijake glede zagrebške vseučilišča.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 26. novembra. V ministruv zunanjih zadev se je vršila večeraj pod predsedstvom grofa Goluchowskega skupna ministrska konferenca, ki je po večerni debati dognala skupni proračun. Pri tej priliki je bil tudi razgovor o direktni železniški zvezi s Dalmacijo. — Listi poročajo, da je vojni minister Pitreieh zadnje dni dvakrat ponudil cesarju demisijo, češ, da ne more več nositi odgovornosti za sposobnost armade, ako se ne dovolijo višje zahteve v vojne namene. Minister se je pri tem skliceval na nauke rusko-japonske vojne. Cesar ni sprejel demisije.

Preosnova cerkvenega zakona.

Dunaj, 26. novembra. V prihodnjem zasedanju državnega zbora bo poročal v imenu kulturno-političnega odseka posl. dr. Tschan o reformi cerkvenega zakona z ozirom na dosedanje zakonske ovire za tiste, ki imajo višje duhovne blagoslove in slovesne obljube večnega devištva, nadalje z ozirom na razliko vere, o cerkveni ločitvi zakona pri katolikih in o zopetni poroki sednjega ločenih, Obsežni referat je pomagal izdelati vseučilišni prof. dr. Wahrmond.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 26. novembra. Vodilni odbor združene opozicije je izdal obširno izjavo, v kateri obeta, da bo koalicijska prva srbs po obnovitvi ustave in pravnega reda, prisiliti vlado, da reaktivira in popolnoma odškoduje odstavljene uradnike; za sedaj pa izraza vsem avtonomnim uradnikom, ki se udeležujejo narodnega boja, spoštovanja in priznanja Protinastopanju vlade se najustrejeje protestira.

Dunaj, 26. novembra. Večerajšnji prihod barona Fejervarya na Dunaj, je baje imel namen, izposlovati dovoljenje za ostrejša sredstva proti opoziciji.

Konflikt s Turčijo.

Dunaj, 26. novembra. Vojne ladje velesil so odrinile iz Pireja z zapeditenimi navodili. Angleške in francoske torpedovke so ostale v pristanu, da varujejo korespondenco s brodomjem.

Carihrad, 26. novembra. Večeraj je obiskal minister zunanjih zadev avstrijsko-ogrškega poslanika barona Calice. Baje je Turčija pripravljena, se vdati v vsehtočkah. Grški listi goze, da se bo cela Macedonija vzdignila, ako zasede Bolgarija Macedonijo, da bi izvedla reforme, kakršne zahtevajo velesile.

London, 26. novembra. »Standard« poroča, da si velesile od same platične demonstracije še ne obetajo nikakega vpliva na sultana. Vendar pa smatrajo velesile zasedenje Smirne in Soluna ter okupacijo otokov Mitilene in Lemnos za neizvedljivo. Zaradi tega želijo velesile, naj bi se Avstro-Ogrski poveril mandat, naj podvzame za izvedbo sklenjenih reform potrebnih vojaških korakov v Macedoniji. Italijanski listi pa odločno zanikajo da bi se Avstro-Ogrski kdaj poverila taka naloga.

Dogodki na Ruskem.

Moskva, 26. novembra. V kongresu zmetev je izrazil knez Dolgoruki, da Poljakom podeljena avtonomija ne pomeni odtrganja Poljske od Rusije. Kremelj in Praga si podajata roki in v nadaljni bodočnosti je mogoča federacija vseh slovanskih držav; v tej federaciji bodeta Rusija in Poljska v kulturnem oziru igrali pomembno vlogo. — Nadalje je sklenil kongres zahtevati: odpravo isjemnih zakonov, imenovanje novih policijskih in upravnih uradnikov, podreditve vseh ministrov ministrskemu svetu, podreditve policije mestnom in mestnim upravam, popolno pomiloščenje vseh političnih in verskih slojencev.

Dopisi.

Iz Brežic. V odgovor »Slov. Gospodarju« v listu št. 46 v dopisu o sborovanju katoliškega političnega društva »Sava« na Vidmu se je pokazalo, da nameravajo gospoda pri »G. gospodarju« tako pogubno volilno politiko med štajerske Slovence vpe-ljati, kot so jo na Kranjskem, t. j. štajerske Slovence po sili v dva stranki razklati, kar se je v zgornji imenovani številki »Slov. Gospodarja« jasno pokazalo. Vae nam ti ljudje obitajo: da smo liberalci, štajercijanci, najbrž nas bodo še socialne demokrate imenovali. Vprašam vas, gospoda, zakaj blatite našega gospoda Levaka s arogantno famoznosjo? On ki je zaslužil, da bi bilo njegovo ime zlatimi črkami v slovenski zgodovini zapisano; on ki je veliko žrtvoval in deloval za blagor narodne probujenosti, on, ki je v Brežicah organiziral slovensko stranko, on je pri vas zdaj najslabši človek. Vi ne veste ali pa nečete vedeti, da smo bili Slovenci v Brežicah pred letom sedemdesetim redki kot bele vrane.

Kako morete smatrati 66letnega Satioca za štajercijanca, ko ni več nego en sam list »Štajerca« prebital, da se je o njegovi vsebini prepričal, na kar ga je hitro obsodil, da je »Štajerca« veda na nemškutarski molin; kako morete Satioca kaj takega obitati? Zato ga tako slabo sodite, ker je med govorom dr. Korošca izvrstne kratke besede izrekel; n. pr. ko je govoril o zajcu govoril, je Satioca dejal, da ima zajec v naši državi večjo pravico kot kmet, ki plačuje ogromne davke. Dopisnik »Gospodarja« pa smatra te besede za kralj. Da zve »Slov. Gospodar«, kakšnega mišljenja je Satioca, mu budi povedano, da je on tisti, ki je nesel slovensko trobojnico v slovenski tabor v Sevnico, in v tabor ljubljanski v Vižmarje — tisti, ki je bil volilec od časa ustavne dobe, in volil najprvo Lenčka, potem dekana Kosarja, pozneje obadva Vošnjaka in slednjiš dekana Žižkara. Da nas blatite in sramotite z raznimi psovkami, je varok, ker ne trobimo v vaš rog. Le sejte prepri, boste vihar želi. — G. dopisniku pa povemo, da je gospod Levak zato vašemu govorniku čas omejil, ker smo Brežičani imeli le tri ure časa za zborovanje t. j. od vlaka do vlaka, po vaši domišljiji bi naj pa ta čas bil ves le za vsega govornika. Le počakajte s svojim govornikom, da ga bomo povabili na Videm; tistikrat bo lahko cel dan govoril svojim Žižkarem.

Slavnostni občni zbor sloven. trgov. društva „Merkur“.

V soboto je poteklo pet let, odkar se je položil z ustanovitvijo slovenskega trgovskega društva „Merkur“ temelj slovenski trgovski organizaciji. Pomen skupne in enotne organizacije je v današnjih dneh eminenten v vsakem stanu; naravnost kolosalen pa je za slovensko trgovstvo, ki je do zadnjih petih let životvarilo brez vsakega enotnega nastopa, brez vsake skupne zveze. Potreba organiziranega slovenskega trgovstva je za naše razmere vitalno vprašanje, kajti namen krepke organizacije je pred vsem ta, da se otrese slovenska trgovina tujih elementov, ki kakor rak-rana razjedajo naše narodno gospodarstvo.

Da se petletno delovanje slovenskega trgovskega društva „Merkur“ primerno proslavi, sklical je društveni odbor na večeraj dopoldne v svoje društvene prostore v „Narodnem domu“ slavnostni občni zbor, katerega se je udeležilo vprav častno število društvenikov, ki so s svojo udeležbo na občnem zboru pokazali, da znajo in vedo ceniti velik pomen tega občnega zbora za slovensko trgovstvo.

Vzpored zbora je otvoril društveni podpredsednik g. Alojzij Lilleg, ki je naznanil, da je društveni predsednik g. ces. svetnik Murnik vled boleznizadržan se udeležiti zborovanja, da pa pošilja zborovalcem svoje iskrene pozdrave. Kot njegov namestnik pozdravlja govornik zborovatelje, pred vsem pa predsednika trgovske in obrtne zbornice g. Lenarčiča, pozdravlja dalje tudi zastopnika ljubljanskih dnevnikov, ter odvarja zborovanje in da besedo g. dr. Windischerju.

Gosp. dr. Windischer je v obširnem in jedrnatem govoru dejal, da je bilo vodilo že prvih snovateljev društva „Merkur“ združiti slovenske trgovce, pa tudi nastavljenec in da so se držali gesla: drug z drugim za drugega. Se leta 1900. je obstajala vsa slovenska trgovska organizacija v slovenskem trgovskem pevskem društvu v Ljubljani. Sicer je obstajal v Ljubljani od leta 1881. trgovski gremij, ali splošne pomembnosti si ta prostovolna združba nekaterih ljubljanskih trgovcev že spričo nacionalne mešanosti za slo-

Dalje v prilogi.

Prvi izdali »Trgovski vestnik«, z izhaja v manjši obliki. Društvo je izdalo »Menično pravo«, ki se je dobro spečalo, zdaj se pa pripravlja slovenska korespondenca.

V kratki dobi petih let se je posrečilo društvu zbrati slovenske trgovce in trgovske sodružnike v skupnem središču. Kar nas navdaja s posebno radostjo, je zavest, da je naše društvo že po preteku prvih 5 let postalo centrala zavednih slovenskih trgovcev in trgovskih nastavljenec. To pa ne le ljubljanskih, ne le kranjskih, ampak tudi preko mej naše dežele oklepa obroč naše organizacije slovensko trgovstvo. Društvo »Merkur« je vzbudilo slovenske trgovce in sodružnike iz prejšnjega mrtvila in jih navdalo s stanovsko zavestnostjo ter z zanimanjem za splošne trgovske interese.

S tem pa, da so premagane preve začetne težave, se v društvo ne sme ugnezdiiti stagnacija, mrklost, nazadovanje. V organiziranih slovenskih trgovcih in trgovskih sodružnikih mora ostati zavest njih sile, njih socialne važnosti in njih poštevnosti v javnem življenju. Zbrano slovensko trgovstvo pod eno zastavo hoče v svojih stvareh govoriti samo odločno besedo ter besedi in volji svoji pridobivati veljavnost in spoštovanje z dejanji. Organizirano trgovstvo si je vsvesti, da je mogočen faktor, katerega želje in mnenje bode upoštevati tudi sicer v javnem življenju, kadar so prizadeti interesi trgovstva.

Društvo »Merkur« je že v prvem letu obračalo svojo skrb in pozornost povzdigi izobrazbe svojih članov. Vse kar se je storilo v tem oziru, da se je moralo storiti zato, da se nadomesti zamujeno in kar manjka. Pri nas se je za trgovsko šolstvo sramotno malo storilo. Odtod so pa tudi še posledice: manjka knjigovodni, korespondenčni, poslovodni, skladiščarjev, sploh ljudi s komercialno izobrazbo. Pomanjkanje trgovskega šolstva je glaven vzrok, da se tako počasi otrešamo posredovanja tujcev, kajti trgovsko šolstvo ni nikjer tako pomanjkljivo kot pri nas. Soujejo se sicer obrtne nadaljevalne šole, a le ti imajo skromen privesek v trgovskih tečajih. Edina osnovna šola za trgovci naraščaj je gremialna šola v Ljubljani. To je pa tudi vse, kar imamo. Manjka nam nižjih, dnevnih dvorazrednih trgovskih šol, manjka nam višje trgovske šole. Nedostaja pa tudi meščanskih šol, ki se dajo

prav dobro postaviti v službo trgovskih potreb. Povzdigi trgovskega šolstva bode naše društvo posveščalo trajno skrbnost, ker to mora, kajti dokler nam povsod manjka komercialno dobro izobraženih naših ljudi, je zaman tožiti o pomanjkanju slovenske podjetnosti. Dobri trgovci so predpogoj industrijalnosti. Če bode naši trgovini na razpolago dovolj izvežbanih komercialnih moči, tedaj še le se vepne naša trgovina do sploh dosežne osamosvojitve.

V zadnjih desetih letih je naša trgovina sicer napredovala znatno, ali preko najpotrebnejšega še ni prišla. Za trgovsko šolstvo se ne stori skoraj nič. Za ljubljansko gremijalno šolo, ki je po svojem ustroju nadaljevalna šola za trgovske vajence, ne da država, ne dežela, ne občina ničesar, 70 let sem je v združbo jejo ljubljanski trgovci sami. A to se mora spremeniti. Monstrozna anomalija je, da vsak neuk štve postane samostojen trgovec. Trgovski stan je dandanes za vse še vsem onim elementom, ki so drugod ponesrečili. Naše trgovstvo pa hoče svobodno trgovino t. j. svobodno neukih eksistenc. Društvo »Merkure« bode v tem oziru na pristojnem mestu zahtevalo odpravo sedanjega nevdružnega položaja.

V zadnjih letih se je v številnih odborovih sejah sprožila misel, da si društvo osnuje lasten hranilni zavod. Društveni odbor je pa prišel do preobrčanja, da je umestnejše in za splošno koristnejše, če se iz društva započne akcija za ustanovitve slovenskega trgovskega denarnega zavoda, ki bi se pečal s vsemi vrstami kreditnih opravil. Ta ideja je dobra, zdrava in isvedljiva. Z ustanovitvijo slovenskega v prvi vrsti trgovskega denarnega zavoda bi bilo mnogo storjeno za osamosvojbo slovenskega trgovanja, ker se v poslovanju zavoda nikdar ne bi smelo pozabljati na interese splošnosti in na glavni namen ustanovitve, zasloniti slovensko trgovstvo s cenim kreditom! Ideja o ustanovitvi slovenskega trgovskega denarnega zavoda v trgovskem društvu »Merkure« ne sme izginiti več iz ospredja.

Govornik je končal svoj govor z željo, da bi sile pod en prapor zbranih slovenskih trgovcev in trgovskih sodelavnikov v nastopnem lustru rastle stanovitvo, v kar pomosi edinstvo in ljubezen do dela za trgovanje in naroda blagor.

Živahno ploskanje in odobravanje je sledilo govoru gospoda dr. Windischerja.

K tretji točki o osnovi zaklada za društveni dom je govoril g. dr. Murnik. Dandanes, se v enem tednu toliko zgodi, kot nekdaj v enem letu. To velja zlasti za društveno življenje, ki je polno važnih dejanj in uspešnega delovanja. Naše društvo si je zbog svoje velike agilitnosti pridobilo zaupanje med člani, da je danes skoraj največje med slovenskimi društvi. Želja za društveni dom se je izrazila že mnogokrat v društvenih in v zadnji odborovi seji je dal glasen izraz te želje gospod Jebračin, ki je v ta namen že daroval 200 K. Društveni dom je za naše društvo v dvojnem oziru potreben, in sicer v pogledu na društvo samo, ker bi v društvenem domu nemoteno delovali in se lažje bližali svojim ciljem. »Merkure«, ustanovljen na široki podlagi, je dandanes že na visoki stopinji, a še dobi društveni dom, se bo društvo še bolj razvilo. Društvo potrebuje prostorov za knjižnico, posredovalnico, čitalnico, redakcijo za društveno glasilo i. t. d. Vseh teh zdaj nima, a še jih ima, niso ločeni med seboj. V splošnem oziru bi bil društveni dom potreben za vse slovensko trgovstvo, kot je društvo »Merkure« za vse slovenske trgovce. Tu bi se posvetovali, kaj je dobro in kaj treba odpraviti. Treba je delovati na zblizanje vsega slovenskega trgovanja. Seveda bo zahtevalo poslopje presejnjih žrtev, a še bomo pomislili na uspehe, bo vsak rad utrpel potrebni pripevek. Govornik izrazil željo, da bi se kmalu dvigala v Ljubljani ponosna stavba: Slovenski trgovski dom.

Burno ploskanje je sledilo tem besedam.

Gosp. dr. Murnik je predlagal v formalnem oziru, naj se sklene, da se zasnuje zaklad za društveni dom in da se izreče zahvala g. Jebračinu za njegov sgledni pripevek.

Sprejeto z velikim navdušenjem.

O potrebi slovenske višje trgovske šole je govoril g. Karel Meglič. Trgovska in obrtna zbornica je ob svoji petdesetletnici leta 1901 sklenila, utreniti vse potrebno, da se osnuje višja trgovska šola v Ljubljani. Tudi deželni zbor je svojčas javno priznal potrebo te šole, naročil deželnemu odboru, naj po do-

govoru s trgovsko sbornico stavi
deželnemu zboru predloge glede
uredbe in stroškov za šolo ter odlo-
žil letni deželni prispevek do naj-
višjega zneska 10000 K. Ustanovni
sahlad, ki ga je osnovala sbornica,
je dosegel že snatno vsoto, izdelal
se je že organizacijski načrt ter pro-
račun za šolo in predložil na pri-
stojnih mestih. Vseled obstrukcije v
deželnem zboru zadeva dolelej ni
mogla priti v tir. Politični položaj se
je sdaj toliko spremenil, da deželni
zbor deluje, in opozoriti ga moramo,
da se ugodno reši ta za nas življen-
ska potreba višje trgovske šole v
najkrajšem času. Naša trgovina in
industrija pride šele takrat do po-
polne veljave, kadar bomo imeli
svojo višjo trgovsko šolo, s katero
se bo naša trgovska literatura šele
razvila, kolikor se mora razviti. Tudi
država uvideva potrebo o temeljiti
reorganizaciji za kulturni napredek
najvažnejših šol — trgovskih in viš-
jih trgovskih šol ter ventilira vpra-
šanje, kako priti goli teoriji kolikor
največ s prakso na pomoč.

Govornik je predlagal, da se
sprejme naslednja resolucija:

Trgovsko društvo »Merkur« iz-
reka nujno željo in prošnjo, da po-
klonici faktorji store vse, da se v
ker najkrajšem času osnuje trgovska
šola v Ljubljani.

Sprejeto s navdušenim odobra-
vanjem.

K zadnji točki vsprejeda je po-
ročal G. Dežman. Rekel je: Gosp.
ces. svetnik Murnik je že od za-
četka obstoja našega društva njegov
predsednik. Nemalih zaslug si je
pridobil ves ta čas za društvo, kakor
tudi že preje, ker je bil on prvi, ki
je deloval na to, da se je društvo
ustanovilo. Ob priliki petletnice na-
šega društva predlagam, da ga v
snak hvalečnosti in globokega spo-
štovanja imenujemo svojim čast-
nim članom, da mu izkazemo
največjo čast, ki mu jo more dati
društvo.

Predlog je bil s viharim odo-
bravanjem sprejet.

Ker je bil dnevni red izčrpan in
ker se ni nihče oglašil k besedi, za-
hvalil je se podpredsednik vsem čla-
nom za tako obilno udeležbo in za-
ključil zborovanje.

Predsednik društvenega razso-
dišča g. dr. Karel Triller je vseled
bolesni zadržan poslal pismene iskrene
čestitke.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. novembra.

— **Splošna volilna pravica
na podlagi občevalnega je-
zika.** Včerajšnji »Národní Listy«
zagovarjajo v uvodnem članku idejo,
da bi se uvedla splošna in enaka
volilna pravica na podlagi občeval-
nega jezika. Avstrija je štela l. 1900.
25,682.800 prebivalcev. Ako se pri-
drži dosedanje število poslancev, t. j.
425, pride eden poslanec na 60.300
prebivalcev. »Národní Listy« so iz-
računili, da bi se mandati, ako bi se
volilni reformi vzelo za temelj sadnje
ljudske štetje in občevalni jezik,
tako-le razdelili med razne narod-
nosti: Češko: 65 Čehov in 39 Nem-
cev; Moravska: 28 Čehov in 12
Nemcev; Šlezija: 5 Nemcev, 3 Čehi
in 3 Poljaki; Galicija: 66 Polja-
kov, 51 Rusov in 4 Židje; Buko-
vina: 5 Rusov, 4 Romuni in 4 Židje;
Nižje Avstrijsko: 45 Nemcev in
2 Čehi; Gorenje Avstrijsko:
13 Nemcev; Solnograško: 3
Nemci; Tirolsko: 8 Nemcev in 7
Lahov; Štajersko: 13 Nemcev in
7 Slovencev; Koroško: 4 Nemci
in 2 Slovence; Kranjska: 8
Slovencev; Trst: 2 Laha; Go-
rica: 2 Slovence in 1 Lah;
Istra: 3 Hrvatje in 2 Laha; Dal-
macija: 9 Hrvatov in 8 Srbov. V tem
slučaju bi bilo v parlamentu 148
Nemcev, 98 Čehov, 69 Poljakov, 56
Rusov, 19 Slovencev, 12 Hrvatov
in 8 Srbov, 12 Lahov in 4 Romuni.
9 milijonov Nemcev bi imelo 148
poslancev, 15¼ milijona Slovanov
254, 958.000 Romanov pa svojih
16 poslancev.

— **„Denarja, denarja in
zopet denarja“.** Pri katoliškem
zbodu na Dunaju je Slovence zastopal
— dr. Lampe. Sicer sta bila nazna-
njena kot slavnostna govornika dr. Šu-
steršič in Povše, ali nista mogla
priti. Resnici na ljubo bodi konstatir-
ano, da toga nista sama kriva. Šla
bi bila rada, a ker smo mi še pravo-
časno preprečili, da se zasedanje dež.
zboru kranjskega ni zaključilo takrat,
ko je to želel dr. Šusteršič, sta morala

ostati doma. Lampeta je katoliški shod kar omamil; ves navdušen je zanj in bombastično govori in piše o moči idej in sili nazorov, ki so se pojavili na tem shodu. Lampetu je shod lahko imponiral, ker je sam jako neveden in omejen človek in ker je navajen občevati samo s stupidnimi ljudmi, kakršni so zbrani v kranjski klerikalni stranki. Kdor pa hoče spoznati "moč idej" in pa "silo nazorov", ki so se razkladale na dunajskem katoliškem shodu, naj vzame v roko klerikalno „Reichspost“ z dne 25. novembra. Tam je doslovno čitati: Die herrlichen, den erhabensten Zielen zugewandten Reden, die wir auf dem V. Allgemeinen österreichischen Katholikentage gehört haben, klang ein ausnahmslos in dem berühmten Anruf eines grossen Feldherrn, in dem Ruf: „Geld, Geld und noch mehr Geld!“ aus. Vsa katoliška modrost, vsa moč katoliških idej, vsa sila katoliških nazorov, vse, kar se je govorilo na tem katoliškem shodu, vse to je kulminiralo v pozivu: dajte denarja, denarja in zopet denarja. In ker je grabljenju posvečeno vse delovanje in nehanje klerikalne stranke, je čisto naravno, da je Lampetu katoliški shod močno imponiral.

— **Klerikalni shod.** Danes je hotel »Union« prava katoliška trdnjava. Tam namreč zborujejo »zapupniki« klerikalne stranke. Na shod je prišlo kakih dvesto duhovnikov in vsak je prignal s seboj po nekaj kmetov. Zborovanje je seveda tajno. Popoldne je bilo na raznih krajih videti dosti jako »melanholičnih barjanov«, ki pa niso z barja doma. Hotel »Union« je vsekako danes na pravil izvrstno kupčijo.

— **Dr. Krek je obsodil škofa in katoličanstvo.** V deželni zbornici se je izrazil dr. Krek v svojem govoru: »Slabo za katoličanstvo, če se mora opirati na državno pomoč, tako katoličanstvo mora poginiti.« S tem je dr. Krek obsodil škofa, ki je v Sori prelivljal človeško kri s podporo državne pomoči, t. j. c. kr. okrajnega glavarja in c. kr. orožnikov. Če da, tudi mi pritrdimo dr. Kreku, da je slabo katoličanstvo, ki se more opirati še na bajonete, ker so mu vse moralne sile že pošle.

— **O aferi Berce.** Dokler je bil deželni predsednik baron Heinemann, ni mogel škof Bercega odstaviti, čepravno je večkrat poskušal. Ko pa je prišel na Kranjsko baron Schwarz, je dosegel škof takoj svoj cilj in odstavil je Bercega brez vsakega povišanja. To govori cele govore o alijanci škofa in Schwarz.

— **Iz selške doline.** Prijatelj kmetov, Tomaž Rožnik, se je namreč nedeljo teden peljati svoje backe v Ljubljano in v Št. Vid gledat škofove zavode. Da bi dobil več backov seboj, jim je zaradi lepšega rekel, da si bodo ogledali prešidrejo v Marijanišću v Ljubljani. Glavnega pa ni povedal, in to je: Katoliške backe hotel peljati v škofove zavode zato, da bi jih tam malo ostrigli. Saj se poznamo! Kar Tomaž zna, to pa naredi. Če da kmet več denarja, bolj je všeč Tomažu.

— **Ubogi duhovniki.** Pred nekaj tedni je umrl v Št. Pavlu v Ziljski dolini župnik Lavrencij Sever. Svoji kuharici je zapustil premoženje v vrednosti 80.000 do 100.000 kron, akoravno se mu je pred nekaj leti izgubila hranilnišna knjižica z vlogo 30.000 kron. Kateri uradnik, kateri obrtnik ali kmet more svoje domače preskrbeti s tako zapuščino? O učiteljih je seveda še desetkrat manj govora! In potem se govori o bednem stanju katoliškega duhovnika!

— **Prizivni komisarji za pridebino in osebno dohodarino.** Za predsednika obeh komisij je imenovan dvorni svetnik in finančni ravnatelj Karel Lubeč, za njegovega namestnika pa višji finančni svetnik Josip Dobida.

— **Slovensko gledališče.** V torek sta dve predstavi: popoldne ob 3. uri izredna predstava za slovensko delavstvo ob znižanih cenah delavske žaloigre »Jernej Turazer«. Naslovno vlogo igra g. režiser L. Dragutinovič, njegovo ženo g. Daničič.

lova, delavca Dolfeta gosp. režiser Verovšek in delavca Molirina gosp. Nučič; delavko Marijo Zarnikovo igr. gdé. Špurna, malega Jernejčka pa g. Kreisova. Za to predstavo abonirani sedeži in lože niso veljavne. — Zvečer ob 1/8. uri nastopi kot gospod Ernesto vitez Cammarota v veliki vlogi Radamesa v operi „Aida“. G. vitez Cammarota je slaven pevec v italijanskih operah ter je tudi kot igralec velik umetnik. Pravkar je dovršil gostovanje v Lvovu, kjer je moral nastopiti šestkrat zapored ter je žel izredno priznanje. Slavno občinstvo opozarjamo, da nastopi g. vitez Cammarota samo **enkrat** v vlogi Radamesa na našem odru! Opera „Aida“ se poje zadnjič.

— **Slovensko gledališče**

Pri popoldanskim ljudskim predstavam nedeljo je »Deseti brat« zopet pokazal, da ima še vedno obilo igralske moči v sebi. Ta narodni igrokaz ne izgine z našega repertoarja, vsaj tako dolgo ne, dokler bo živel Krjavelj v osebi g. Verovška. V tej igri je nekaj pristno narodnih tipov in to ji daje mесо in kri, to je porok za njen obstoj. Nedeljska predstava je bila zanimiva zlasti tudi zstegadelj, ker je nastopil pravi krak na našem odru v vlogi Manice gdé. Kobalova. Slovenski Talija je dobila ž njo novo silo. Pa se ji pozna, da ima za seboj že nekaj življenja na deskah in zdelo se nam je, da ne živi v vlogi Manice temveč jo samo igra. Sprva je bil njen nastop negotov, no, vplival je nanjo pač novi milieu a polag mase je uglobila v svojo vlogo, in zašvenela so iz nje prav priarodna, živčaveta. Steer pa kot Manica nima dosti prilike pokazati svojih zmoglosti. G. Verovšek je seveda tudi to pot dal imenitnega Krjavlja četudi se ni nič trudil; g. Dobrovolnega Martnek je bil jako dober original in g. Danilo je storil kar se je Dolfu ljubilo. Občinstvo se je vrlo zabavalo. — Zvečer so peli »Pikovo damo« petič in zadnjič v tej sezoni. Zato so jo pa tudi daljajelabše med vsemi njenimi uprizoritvami. Nekaj pevcev in pevk niso bili pri glasu. G. Orželski smiselno ponosen na simpatije, ki jih uživa pri našem občinstvu modro bolj vesled čuvstvenosti v glasu in igri, kakor vesled svojega petja. Gdč. Stolzova je bila v igri in petju izvrstna. Vrta kot vedno je bila tudi gospa Skalova. Aplavz na odprto pozornost je žel g. Oufendik. Nastop ženskega zbora je bil naravnost bagateliziranje slovenske opere. Pro kostumih, dekoracijah, to je treba enkrat odkrito povedati, kaže našo gledališče veliko uboštvo. Y.

— **Knjižice »Slava Prešernu!«** so nadalje naročili: krajašolski svet v Dragatušu pr. Crnomlju 4 izvoda, krajni šolski svet v Rakitni pri Borovnici pa 2 izvoda.

— **Akademija.** Vsredo 29 t.m. ob 8. uri zvečer je v hotelu »Unija« prijateljski sestanek. Na dnevnem redu je razprava o »javni knjižnici in čitalnici, poročilur. Gregor Žerjav v Ljubljani — V nedeljo 3. grudnia t. l. predava v »Meatnem domu« g. dr. Jernej Demšar o temi »Spolne bolezni in zakona«, (samo za odrasle).

— **Namesto venca** na kratko učiteljice gdé. Viktorije Praprotnikove je daroval gosp. dr. Jakob Žmavc, prof. na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani, 6 K za družbo sv. Cirila in Metoda v korist otroškemu vrtcu na Savi.

— **Privatni uradniki** so imeli v soboto zvečer v hotelu »Union« shod, katerega se je udeležilo toliko uradnikov, da je bila mala dvorana prenapolnjena. Na dnevnem redu je bilo starostno zavarovanje privatnih uradnikov. Poročal je o tej zadevi zelo obširno g. Silvester Škrbinc ter prečital tudi zakonski načrt, ki ga misli vlada predložiti zbornici že 28. t. m. Po tem zakonskem načrtu se privatni uradnikom ne kaže bogve kako ugodna perspektiva, vendar boljše nekaj kot nič; morda se bo sčasoma dalo kaj več doseči. Na shodu je bila sprejeta soglasno nastopna resolucija: Dne 25. novembra na shodu v hotelu »Union« zbraui zasebni uradniki vseh kategorij pozdravljajo z največjim veseljem dne 4. oktobra od socialno političnega odseka državnega zbora sprejeti zakon o zavarovanju in preskrbljenju privatnih uradnikov ter njihovih vdov in sirot in pričakujejo zanesljivo, da bo državna zbornica sprejela to predlogo kot izredno važno ljudsko potrebo. Vsi krajski, oziroma jugoslovanski državni poslanci se naprosijo za brezplačno glasovanje za ta zakon. Odboru tega shoda se pa naroča, da izroči to resolucijo vsem poslancem, ki pridejo v pošte.

— **Poročili** se je notarski kandidat g. Stanek Rudež z gospodično Milo Globočnikovo, hčerko rajnega realnega profesorja. Poročnik

Meteorologično poročilo.
Vidna ud. moč 3063. Srednji krašni tlak 736.0 mm.
Novemb. Cas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura v C. Vetrovi Nebo
25. 8. sv. 739.1 1.7 brezvetr. oblačno
26. 7. zj. 739.7 0.0 sl. sever oblačno
8. pop. 739.3 1.2 sl. sever oblačno
27. 8. sv. 739.0 0.3 brezvetr. oblačno
7. zj. 736.1 2.3 sr. zahod megla
8. pop. 735.2 9.2 sr. zahod oblačno
Srednja temperatura sobote 15° norm. male: 15° in nedelje: 0-5°, norm. 13°. Mo-krina 24 urah: 0.0 mm in 0.0 mm.

Zahvala.
Za tolažbo in mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom dolgotrajne bolezni in ob smrti naše predrage sestre, tete in svakinje, gospodične **Viktorije Praprotnik** mestne učiteljice v Kranju nadalje za številno spremstvo k večnemu počitku in za prelepe vence in šopke na krsto izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem najiskrenejšo zahvalo.
Posebno se zahvaljujemo predrag. gospe Kenda, g. okr. šol. nadzorniku Kalingerju, koleginjam iz Kranja, Ljubljane in drugod, ljubljanskim kolegom, učenkam pokojnice, gospe in gospodom iz Kranja, društvu slov. učitelj. itd. itd.
Prav srčna hvala vsakemu posamezniku in vsem skupaj!
V Ljubljani, 25. nov. 1905.
3838 **Zaljujoči ostali.**

Vzgojiteljica
in učiteljica klavirja želi stopiti v službo k boljši družini.
Ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“.
3801-1

Gospodična
vešča slovenskega in nemškega jezika in izurjena v pisavi in računstvu želi vstopiti v kako prodajalno kot blagajničarka. — Ponudbe do 1. decembra 1905 pod „Savinčanka 88“, poste restante, Žalec.
3805-1

Koncesija za gostilno
se odda s 1. majem 1906 v najem. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“.
3753-3
A I 705/5/10 3806
Prostovoljna sodna dražba premičnin.
Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, odd. I. so v zupušinski zadevi dne 3. oktobra 1905 umrlega odvetnika dr. Antona Pfisterja v Ljubljani po proštini dedičev na prodaj po javni dražbi nekatere premičnine kakor hišna oprava, knjige itd.
Dražba se bo vršila dne 30. novembra 1905 v zapustniškem stanovanju v Dalmatinovih ulicah 10.
Ako se ne bo doseglo višjih ponudb, se bo prodajalo tudi pod izključno ceno.
Izdražene predmete je takoj odstraniti iz stanovanja in kupnino plačati v roke sodnega odposlanca.
C. kr. okr. sodnija v Ljubljani odd. I. dne 25. novembra 1905

Ženitna ponudba.
Gospodična, 27 let stara, izobražena, vajena vsega gospodinstva, s 7-8000 kro-nami premoženja, se želi seznaniti z gospodom, do 36 let starim, uradnikom ali učiteljem. Le resne ponudbe, ako je mogoče s sliko, do 15. decembra t. l. na naslov „M. M. 500“ poste restante Škofja Loka.
3773-2

Mizarski učenec
se takoj sprejme. 3804-1
Ferdo Primožič, mizarstvo
Breg št. 20, Ljubljana.

Sodi
veliki in majhni so naproday pri **Ivan Buggenig**, sodarskem mojstru, Cesta na Rudolfovo železnico št. 5, Ljubljana.
3798-1

Hotel „pri Slonu“.
Danes, 27. novembra t. l. **KONCERT** „šramel“-godbe. Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta.

Prostorna pisarna
za notarje, odvetnike, trgovce ali banke se odda v stavbi **DEGENGHI, Dalmatinove ulice** v pristani. 3226-16

Velika slavna in znana pivovarna, išče v vsakem večjem kraju na Kranjskem gostilničarjev, zaradi ustanovitve ali prevzetja 3769-2
zaloge piva.
Ponudbe pod „Dober zaslužek“ poštni predal št. 73 v Ljubljani.

Kemik
absolvent višje obrtne šole, z 1 1/2 letno prakso v tvornici eterkih olj išče mesta. Prijazne ponudbe na naslov: J. Vokál, Česká Třebová, Čechy.
Dva učenca
poštenih starišev, s primerno šolsko izobrazbo se sprejemata v trgovino z mešanim blagom 3796-2
Alotzlj Jerančič v Ljubljani.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.
C. kr. ravnateljstvo drs. železnice v Bejaku.
Izvod iz voznega reda.
Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.
ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. posodi osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glodniti, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selsthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, na Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 5 m. s jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Murau, Mauterndorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selsthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. Ob 11. uri 44 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glodniti, Ljubno, Selsthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregene, Curich, Zeneva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. Ob 3. uri 58 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob 10. uri posodi osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m. s jutraj osebni vlak v Novo mesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m. pop. istotako. Ob 7. uri 8 m. s večer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA Ob 3. uri 23 m. s jutraj osebni vlak s Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Lince, Steyr, (Lil. Ansee, Ljubno, Celovec, Mali Glodniti, Beljak, Ob 7. uri 12 m. s jutraj osebni vlak iz Trbiža. Ob 11. uri 10 m. dopoldne osebni vlak s Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (iz Prage direktni voz I. in II. razreda), Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejovice, Lince, Steyr, Pariz, Zeneva, Curich, Bregene, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Šmohor, Pontabel. Ob 4. uri 29 m. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Malega Glodniti, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob 8. uri 06 m. s večer osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Murau, Malega Glodniti, Celovca, Pontabla, čez Selsthal od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Reifling iz Steyra Lince, Budejovice, Plzena, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Praga, Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m. s jutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 36 m. s večer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drs. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 23 m. s jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. s večer. Ob 10. uri 45 m. posodi samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — PRIHOD V LJUBLJANO drs. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. s jutraj, ob 10. uri 59 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. s večer Ob 9. uri 55 m. posodi samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli.

Dve gospodični
iščeta stanovanje in hrano pri boljši rodbini, najraje v bližini Dunajske ceste. — Ponudbe pod „Trgovina“, poste restante, Ljubljana. 3761-2
Sprejemcem
gostilno na račun
zunaj mesta
proti Dolenjski strani ali pa v Šiški. Ponudbe se prosi na Fani Kušič, Selo št. 7 pri Ljubljani. 3741-3

Eno ali dve **opravljeni sobi**
išče do 15. decembra gospod. Ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod K. Z. 3796-1
Lepo stanovanje
v II. nadst. s 4 sobami in pritliklinami se zaradi preselitve odda takoj ali s 1. februarjem. Ogleda se lahko od 1. do 3. popoldne na Rimski cesti 20. Cena 720 K vse skupaj. 3766-3

Učence
sprejme za sodarski obrt **Ivan Buggenig**
Cesta na Rudolfovo železnico št. 5, Ljubljana. 3799-1
Na nobeni mizi bi ne smelo manjkati **Strossmayerjeve slivovke** (letnik 1887)
prirodni pridelek prve vrste iz kleti ekselence pok. škofa dr. J. J. Strossmayerja, ki jo prodaja **D. Reichsmana sin v Djakovem** (Slavonija). 3744-3
Poštni zavoj z 2 litri franko K 6.—
V večjem trgu na Dolenjskem, blizu velike železniške postaje, se daje takoj v najem dobro idoča stara **trgovina.**
Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3720-5

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, sreč, delnic, valut, novcev in deviz.
Promete izdaja k vsakemu zrebanju.
Aksijski kapital K 2.000.000.—. Rezervni zaklad K 200.000.—.
Zamenjava te ekskompteje izdajane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Vinkulje in devinkulje vojaške zenitinske kavcije. Ekskompt in inkasno menie. Borize naročila.
Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjžice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vridga. 8-137
Promet s čeki in nakaznicami.

3595-10
Anton Šarc
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 18.
Specialist za opreme nevest.
Veliko znižanje cer
Ker bom zmanjšal svojo veliko zalogo, bom nastopne predmete popolnoma razprodal: Suknena in svilnata krila, vse tkanine, bluze, moderce, posamezne namizne prte in serviete, brisače in platno v kosih, dalje damske srajce, hlače in korzete, tudi posamezne modele damskega perila. **Nakup se prav izplača! Prosim poslužite se prilike.**

Nizke cene 1082
Alfred Fränkel
komanditna družba
prodaja izdelke najpomembnejše tvornice za čevlje v monarhiji. Posebno priporočilno.
100 lastnih prodajalnih zalog

Moški štifljetni trpežni 2 gld. 90 kr.	Bogata izbora	Damski štifljetni močni 2 gld. 60 kr.	Damski čevlji 2 gld. na trakove izjav.usnja 90 kr.
Moški čevlji 3 gld. na trakove močni 25 kr.	Moški čevlji 4 gld. na trakove usnja box. 50 kr.	Izvrstna prilježnost	Damski čevlji 3 gld. na gumbe črni 25 kr.
	Moški čevlji 5 gld. na trakove, chevreau, go-dyear, šivani 75 kr.	Damski čevlji 5 gld. na trakove, eleg. in lični go-dyear, šiv. 50 kr.	Dobra kakovost
		Filijalka: v Ljubljani, Špitalske ulice 9.	Zastopnica: Josipina Herrisch.

Otroški in dekliški čevlji na trakove iz močnega usnja od naprej. 1 gld.
Otroški in dekliški čevlji na gumbe iz črnega ali rjavega usnja od naprej. 1 gld.
so podlaga naših uspehov.

Bivši prvi hišni zdravnik zdravišča Alland
za bolne na pljučih

Med. univ. dr. AVGUST LEVIČNIK

naznanja v ljudno, da ordinira za notranje bolezni

od 27. t. m. naprej vsak dan

od 1/2 9. - 10. ure dopoldne in od 2. - 3. ure popoldne

(ob nedeljah in praznikih samo dopoldne)

v Ljubljani, Sodnijske ulice šte. 11

(prilije).

3792-2

Jajca!

Vedno sveža, debela

jajca

25 za 2 kroni, 1 komad 9 vinarjev kakor tudi drugo

špecerijsko blago, moka itd.

vedno sveže in po nizkih cenah.

Strogo solidna in točna postrežba.

Priporočam se s spoštovanjem

Anton Tratar

3800-1

v Kolizeju, Marije Terezije cesta 11.

Jajca!

Najcenejša in največja
domača
ekspozitna tvrdka.

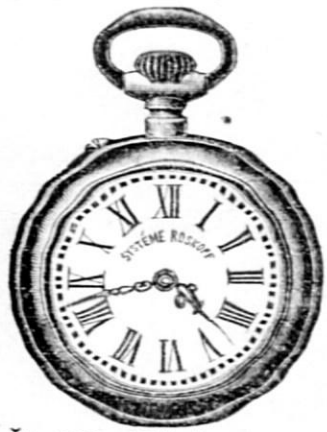
Razpošiljanje
švicarskih ur na vse
krajne sveta.

Urar in trgovec

3493 13

H. SUTTNER v Kranju

priporoča svojo izbornost, alogo najfinejših, natančnih švicarskih ur, kakor

najbolj slovečih znamk: Šafhausen,

Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor

nakraski, verižice, uhani,

prstani, obeski itd. najfinejšega

izdelka po najnižjih cenah.

Dokaz, da je moje blago zares

fino in ceno je to, da ga razpo-

šiljam po vsem svetu in imam

tudi odjemalce urarje in zlatarje

glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši

veliki cenik, kateri se pošlje

zastonj in poštne prosto.

Moške ure 2/3 naravne velikosti!

Št. 502. Nikelnasta anker remon-

trpežno kolesje gl. 2-45

enaka iz pravega srebra

gl. 3-95, ista s 3 moč.

srebr. pokrovi gl. 6-50.

Št. 505. Prava srebrna

cilinder remon. trpežno

kolesje in z močnimi po-

kovji gl. 4-85, ista z

dobrim anker-kolesjem

gl. 6-95.

Trgovski pomočnik

ki je dobro izveščen v trgovini z me-

šanin blagom in ki ima veselje poto-

vati, se takoj sprejme. Sprejmeta se tudi

prodajalka in učenec.

Kje — pove upravništvo „Slov.

Naroda“.

3771-3

Ustanovljeno leta 1842.
ČRKOSLIKARJA, SLIKARJA
NAFISOV IN GRBOV
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

Pristni dobri

brinjevec

se dobi pri 3019-15

L. SEBENIKU v Sp. Šiški.

Ravnokar izšlo:

stenski koledar

za leto 1906.

cena 40, po pošti 45 vinarjev;

mali skladni koledar

za leto 1906.

3665-5

cene 40, po pošti 50 vinarjev

priporoča založnik

Jernej Bahovec v Ljubljani.

Fotografije

ranjcega gospoda župnika

Malenška

(izza najzadnjega časa) se dobe v

raznih velikost h pri

Davorinu Rovšku

fotografu v Ljubljani.

Cena od 1 K naprej.

Pozor! Vse pravice ponatisa si

pridržim ter svarim onega, ki je na

pravil ponatis teh slik na kazenske

posledice.

3750-2

Pod častno besedo resna

ženična ponudba.

32letni samski uradnik v javni službi, sedaj
s 4000 K letne plače, v glavnem, z večine
nemškemu mestu neke prelope avstrijske dežele,
se želi seznaniti tem potom s Slovanko v
svrhu ženitve. Ker se žalibog vsled krajnih raz-
mer ne more udeleževati slov. zabav itd. nima
prilike, seznanjati se osebno; v bistvu je pa
vseeno, na kakšen način se pošteno seznanjamo
— včasih boljše tako nego na plesišču. — Želi
zveze s 26 do 38 let staro, zdravo, ljubko,
blago gospico ali vdovo-Slovanko s primerno
izobrazbo in s primernim premoženjem v goto-
vini, premičninah ali nepremičninah, kar pa ni
pogoj. Dotičnik se zelo zanima tudi za kme-
tjstvo. Ponudbe v zaprtem kuvertu z napisom
„Srčna naklonjenost“ na upravništvo „Slov.
Naroda“, ki mi jih potem dostavlja, do 1. de-
cembra t. l. Pavo ime in slika za sedaj ne-
potrebno, sicer zaželjeno. Diskrecija častna stvar.
3787-2

NOVO!

Ivan Cankar:

GOSPA JUDIT.

To najnovejšo delo Cankarjevo
bo gotovo zanimalo tem bolj, ker
nekako že v povesti sami, se bolj pa
v predgovoru Cankar reagira na znano
kritiko o svojem delu „Hiša Marije
Pomočnice“ in brani svoje umetniško
stališče. Izza Prešernove „Nove pi-
sarije“ ni bila pozneje več napisana
nobena boljša in ostrejša satira. Da
se je pokazal Cankar iznova tudi
mojstra v slogu in jeziku, ni treba
poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni
opremljeni, z izvirno risbo na naslovnem
listu.

23-134

Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 v.;
eleg. vez. 3 K 20 v.; po pošti 3 K 30 v.

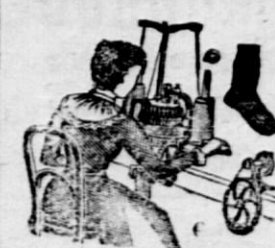
Založništvo

L. Schwenkner

v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. —
Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ni-
česar. — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi.

Družba pletilnih strojev za domače delavce 3477 14

THOS. H. WHITTICK & Co.

Praga, Petrske náměstí 7-156. Trst, Vía Campanile 13-156.

Pristne ruske švedske ameriške galoše.

Razstava

Miklavževih, božičnih in novoletnih daril

v največji izbiri pri

F. M. SCHMITTU

Pred škofijo šte. 2

3797-1

ki p. n. občinstvo v ljudno vabi na ogledovanje z za-
gotovilo najpoštenje in najceneje postrežbe.

Richterjeve kamenite gradilne in lesene omarice

Garniture za vino, pivo in likerje.

Kadlini, potovalni in pisalni rekviziti.

Primerna božična darila:

moška, deška, damska in dekliška

konfekcija

se dobiva zaradi vprav velikanske za-
loge blaga za polovično ceno v

„Angleškem skladišču oblek“

O. Bernatović

3782 2

v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.

Izdatno znižane cene!

!! Žepne rute !!

Anton Šarc

37-5-3

Sv. Petra cesta šte. 8.

Zimske

klobuke, čepice, lovske in modne telov-
nike, srajce, nogavice, jopice, hlače, do-
kolenke, rokavice, različne grelee, ga-
maše, tirolske dežne plašče, dežnike,
čevlje, ščitnike ovratnikov, ter sploh vse
druge predmete razen konfekcije, pri-
znano samo trpežno blago, kupite najceneje

v prvi modni trgovini za gospode

3247 15

Engelbert Skušek

v Ljubljani, Pred škofijo št. 19.

Zunanja naročila
se
doposiljajo franco!

BRZOJAVKA.
BODIŽIČNA PRODAJA
se prične v ponedeljek, 27. novembra

== po jako znižanih cenah. ==

Tekst.

V veliki izbiri: Kožuhovinaste boe, mufi, otroške
garniture, klobuki, čepice, krila, juponi, predpasniki,
damsko perilo, moško perilo, kravate, rokavice
glavice in suknene, bluže, svila, žameti itd. v
modni trgovini pri

KARLU RECKNAGEL, Ljubljana.